

Natuuronderzoek

Westerdorpsstraat 66, Hoevelaken

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Natuuronderzoek

Westerdorpsstraat 66, Hoevelaken

Concept

Opdrachtgever

BPD Ontwikkeling B.V.
De Brand 30
3823 LK Amersfoort

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Achterstraat 11
4101 BB Culemborg
T 0345 72 70 00
F 0345 72 70 10
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P7702
Datum: 21-10-2016
Projectleider: Y. Horstink
Opgesteld: Y. Horstink
Gecontroleerd: J. Hakkens

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

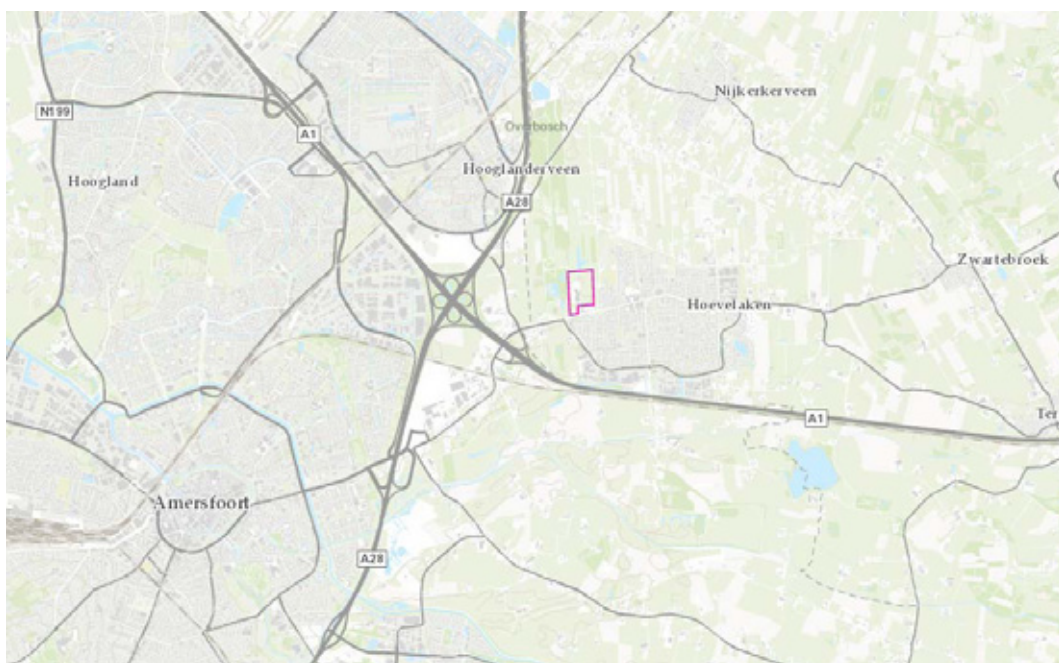
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

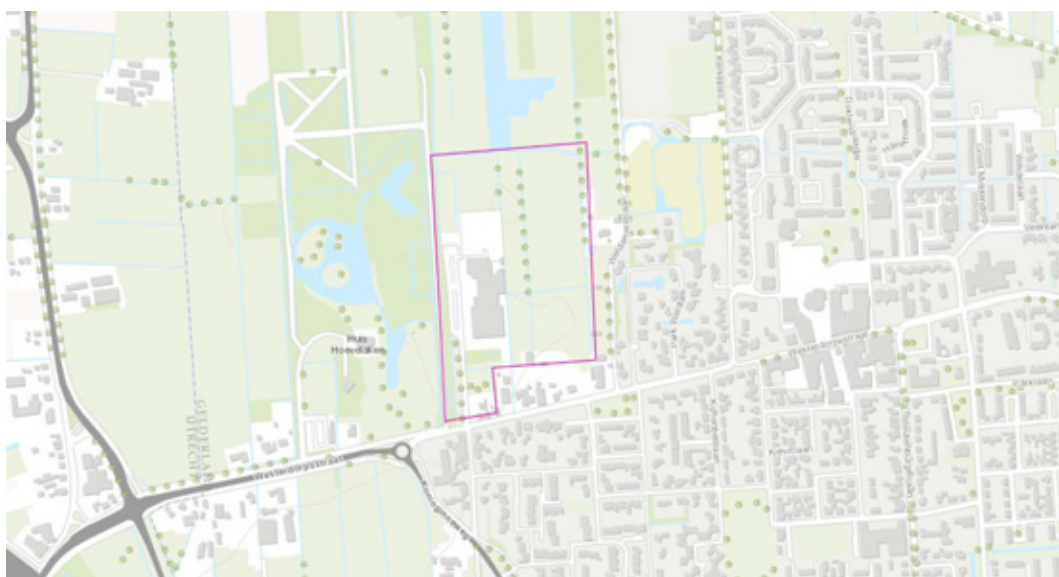
INHOUD

1	INLEIDING	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Leeswijzer	6
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	8
2.1	Huidige situatie	8
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
3	NATUURWETGEVING.....	11
3.1	Flora- en faunawet beschermt dieren en planten	11
3.2	Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998	13
3.3	Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur.....	14
3.4	Rode lijst	16
3.5	Nieuwe Wet Natuurbescherming	16
4	METHODE	17
4.1	Bureauonderzoek.....	17
4.2	Terreinbezoek.....	17
4.3	Vleermuisonderzoek	18
5	BESCHERMDE SOORTEN	19
5.1	Planten en (korst)mossen	19
5.2	Zoogdieren.....	21
5.3	Vogels	26
5.4	Amfibieën en reptielen	30
5.5	Vissen	31
5.6	Beschermde soorten ongewervelden	33
6	BESCHERMDE GEBIEDEN	34
6.1	Inleiding.....	34
6.2	Natuurdoelen en –kwaliteit	37
6.3	Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden	38
6.4	“Nee-tenzij” benadering	39
6.5	Beschermingszone natte landnatuur	39
7	CONCLUSIE EN VERVOLG	42
7.1	Licht beschermde soorten	42
7.2	Rekening houden met vogels	42
7.3	Behoud functioneel leefgebied van vleermuizen	43
7.4	Zorgplicht en zorgvuldig handelen.....	43
7.5	Gebiedsbescherming	44
7.6	Uitvoerbaarheid van de plannen.....	44
7.8	Geldigheid onderzoek	45

LITERATUURLIJST.....	46
BIJLAGE I – KERNCWALITEITEN PROVINCIE GELDERLAND.....	47
8 128 NIJKERKERVEEN	47

Figuur 1. Ligging plangebied (paars kader). Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

Figuur 2. Ligging plangebied detailweergave (paars kader). Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Bouwfonds Property Development (BPD, voorheen Rabo Bouwfonds) is voornemens het kantoorpand gelegen aan de Westerdorpsstraat 66 te Hoevelaken te slopen en hier nieuwbouw te realiseren. In verband met deze ontwikkeling is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Hiervoor zijn in eerdere stadia (2003 en 2008) door Eelerwoude natuuronderzoeken uitgevoerd. Die onderzoeken zijn inmiddels verouderd. Het bevoegd gezag stelt dat natuuronderzoek maximaal vijf (soms slechts drie) jaar geldig is. Ter actualisatie hiervan is er in 2016 opnieuw natuuronderzoek uitgevoerd. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkeling gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de huidige natuurwetgeving.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft de huidige situatie en de voorgestane ontwikkeling. Op basis van deze informatie is voorliggende toets uitgevoerd. Hoofdstuk 3 geeft een beknopte beschrijving van de natuurwetgeving en –beleid. De gehanteerde methodiek is beschreven in hoofdstuk 4. In hoofdstuk 5 wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten verwacht worden, wat de effecten van de ontwikkeling op deze soorten zijn en of een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. In Hoofdstuk 7 wordt getoetst aan de gebiedsbescherming (GNN/GO, natte landnatuur). Hoofdstuk 7 geeft de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van hoofdstuk 2 en de conclusie in hoofdstuk 7.

Figuur 3. Luchtfoto plangebied. Bron: Bing maps, 2016.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied (zie figuur 1 tot en met 3) ligt tegen de noordwestzijde van Hoevelaken en grenst aan het landgoed “Huis Hoevelaken” (Geldersch Landschap). Huis Hoevelaken is een langwerpig landgoed dat is voortgekomen uit een veenontginningslandschap. Dit slagenlandschap is tevens nog herkenbaar in het onderzoeksgebied wat bestaat uit lange smalle graslandpercelen omringd door smalle slootjes. In het noordwesten van het onderzoeksgebied is een natuurlijke hoogte aanwezig, de Veenwal. Dit is een zandrug, die door inklinking van het omliggende veen hoger is komen te liggen dan het omringende land. Bij hoog water staan de ingeklonken delen vol. Hierdoor was ten noorden van de projectlocatie een grote, ondiepe plas aanwezig tijdens de onderzoeken. Aan de zuidzijde van het perceel liggen het kantoorpand van BPD en enkele woonerven. Op de grens van het terrein van BPD staan verder enkele knotelzen. Ook binnen het onderzoeksgebied staat in de lengte langs een sloot een rij van voornamelijk elzen. Rondom het projectgebied zijn verder enkele boerderijen en woonerven met opgaande beplantingen en tuinen aanwezig.

Het pand van BPD betreft een oud jaren '60 pand van globaal 2.000 m² kantoorruimte. Het is rondom verlicht met lantaarns. Hierdoor zijn de gevel van het pand en de parkeerplaatsen verlicht. Rondom het gebouw is het terrein voorzien van een haag, of is andere beplanting aangebracht. Naarmate men dichterbij het landgoed, langs sloten of de erfgrans komt, wordt de vegetatie meer natuurlijk (weelderig).

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

BPD is voornemens om op de locatie Westerdorpsstraat 66 te Hoevelaken woningbouw te ontwikkelen. De exacte plannen en afbakening zijn weergegeven in Figuur 5. Het huidige kantoorpand en enkele gebouwen zullen worden gesloopt. Een deel van de bebouwing kan blijven bestaan (grijs in de plankaart). De nieuwe gebouwen (paars in de plankaart) zullen verspreidt over het terrein komen te staan. Hiervoor zal nieuwe onder- en bovengrondse infrastructuur aangelegd moeten worden, zijn watergangen- en berging noodzakelijk en zal het gebied ten dele met groen ingericht worden. Het gebied zal voorzien worden van verlichting. Langs de plangrenzen zullen de bomen behouden blijven.

Figuur 4. Impressie van de planlocatie. De bovenste drie foto's geven de weergave van het kantoorpand.

Figuur 5. Plankaart met hierop zichtbaar de voorgenomen ontwikkelingen.

3

NATUURWETGEVING

De natuurwet- en regelgeving kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht (Natuurbeschermingswet 1998) en een soortgericht spoor (Flora- en faunawet). Met de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 zijn de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving geïmplementeerd. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door de Ecologische hoofdstructuur, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied.

3.1 Flora- en faunawet beschermt dieren en planten

De Flora- en faunawet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese afspraken toekomt. De Flora- en faunawet is overal en altijd van toepassing bij ontwikkelingen. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten. Voor meer informatie inzake de Flora- en faunawet zie de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het ministerie van Economische Zaken: mijn.rvo.nl.

Bescherming planten en dieren

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). De wet beschermt:

- enkele vaatplanten;
- bijna alle zoogdieren;
- alle vogels;
- alle reptielen;
- alle amfibieën;
- enkele vissen;
- enkele ongewervelde (insecten en weekdieren).

Deze soorten zijn verdeeld in vijf beschermingsniveau's:

- licht beschermde soorten (tabel 1 van de Flora- en faunawet);
- middelmatig beschermde soorten (tabel 2 van de Flora- en faunawet);
- zwaar beschermde soorten (tabel 3 van de Flora- en faunawet);
- vogels;
- vogels waarvan de nesten het hele jaar zijn beschermd.

	Bestendig beheer	Ruimtelijke ontwikkeling
Niet beschermde soorten	Zorgplicht	Zorgplicht
Soorten van tabel 1 Lichtste beschermingsregime algemene soorten	Vrijstelling Wel zorgplicht	Vrijstelling Wel zorgplicht
Soorten van tabel 2 Middelste beschermingsregime overige soorten	Gedragscode of Ontheffing	Gedragscode of Ontheffing
Vogels	Gedragscode (of Ontheffing)	Gedragscode (of Ontheffing)
Vogels met jaarrond beschermde nesten	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing
Soorten van tabel 3 Zwaarste beschermingsregime Bijlage 1 AMvB Bijlage IV Habitatrichtlijn	Gedragscode of Ontheffing	Ontheffing

Figuur 6. Overzicht mogelijke instrumenten om de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet te overtreden bij activiteiten. De tabellen in dit overzicht verwijzen naar de verschillende tabellen in de Flora- en faunawet.

Verbodswet

De Flora- en faunawet is - in tegenstelling tot vele andere wetten - een verbodswet en geen gebodswet. Overtreding van de Flora- en faunawet is een economisch delict waarbij op basis van 'strafrecht' boetes worden gegeven en/of vervolging optreedt. Ook kan op basis van bestuursrecht bestuursdwang worden opgelegd. Personen worden individueel aansprakelijk gesteld en eventuele opdrachtgevers kunnen te maken krijgen met aansprakelijkheid en vervolgschade.

De verboden moeten ervoor zorgen dat in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- plukken, vangen en doden;
- verstoren;
- vernielen van leefgebied, nesten en hollen;
- weghalen van eieren;
- bezit en handel.

Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig of u werkt conform een gedragscode.

Figuur 6 geeft aan bij welke activiteiten welke instrumenten beschikbaar zijn.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Natura 2000-gebieden, Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben verscheidene natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998. Daarbij zijn 2 soorten te onderscheiden:

- A. Natura 2000-gebieden
- B. Beschermde natuurmonumenten

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten

Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van Staats- en Beschermde Natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt het onderscheid tussen Staats- en Beschermde Natuurmonumenten, beide worden nu Beschermde Natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen die (delen van) Natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het Natuurmonument. In totaal blijven 63 Beschermde Natuurmonumenten bestaan.

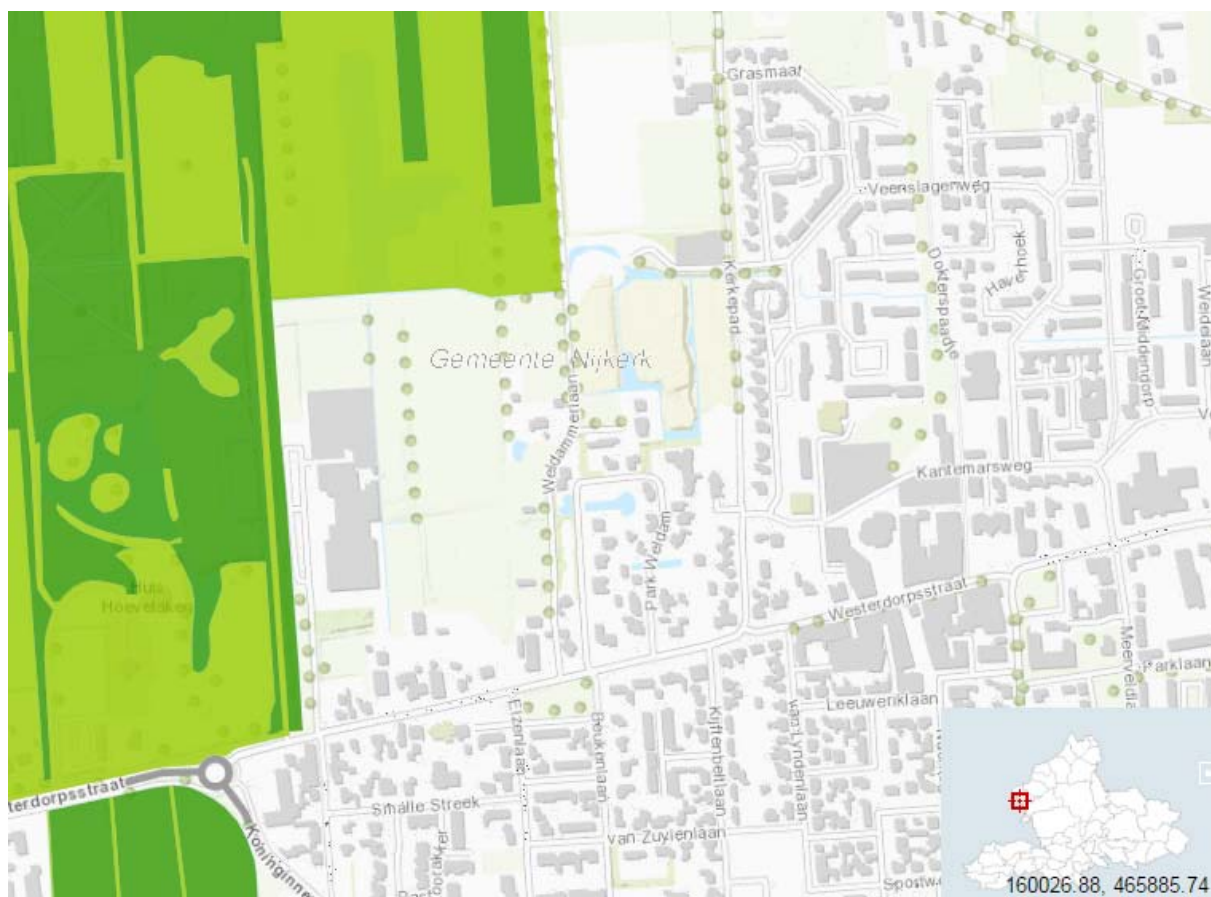
Activiteiten mogen geen negatieve effecten hebben op de waarden waarvoor het gebied is aangewezen. Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen. Maar soms doet het ministerie van Economische Zaken (EZ) dit.

Gevolgen plangebied

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen beperkt blijven. Gezien de ruime afstand tot Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland / Ecologische Hoofdstructuur

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Gelders natuurnetwerk

Groene ontwikkelingszone

Figuur 7. Begrenzing van het EHS beleid van de Provincie Gelderland. Bron: http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten.

Gevolgen plangebied

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de NNN/EHS. Wel ligt het aan NNN/EHS begrensd gebied. Dit bevindt zich ter hoogte van Huis Hoevelaken en aan noordzijde, waar zowel GNN als GO gebied aanwezig is. Met de voorgenomen ontwikkelingen blijven deze gebieden intact. Echter, vanuit randwerking zijn enkele negatieve effecten mogelijk op de wezenlijke waarden en kenmerken van de NNN/EHS. Een toetsing aan het NNN/EHS-beleid wordt daarom noodzakelijk geacht en beschreven in hoofdstuk 6.

3.4 Rode lijst

De Rode Lijst bevat een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. Dit wordt bepaald op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. Een vermelding op een Rode Lijst geeft dus een indicatie over hoe het een soort vergaat, het is geen indicatie over de zeldzaamheid. De lijsten worden periodiek vastgesteld door de staatssecretaris van het Ministerie van Economische Zaken. In totaal zijn 18 Rode Lijsten aanwezig waarop 3363 soorten zijn vermeld. Rode lijsten hebben geen juridische status. Als een soort op de lijst komt, is deze niet automatisch beschermd. Daarvoor moet de soort worden aangewezen onder de Flora- en faunawet. Binnen deze rapportage wordt alleen ingegaan op soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet en worden Rode Lijst-soorten niet aangehaald.

3.5 Nieuwe Wet Natuurbescherming

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet gaan medio 2017 op in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Naast een wijziging van het bevoegd gezag van het rijk naar de diverse provincies, betekent dit ook een meer rechtstreekse doorvertaling en interpretatie van de Europese richtlijnen uit de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast worden uitgebreidere lijsten met beschermde soorten gehanteerd. Meer dan in de huidige Flora- en faunawet moet in de nieuwe natuurwet inzicht worden gegeven in het voorkomen en de verspreiding van beschermde soorten op populatieniveau, zodat de effecten van voorgenomen ontwikkelingen en activiteiten kunnen worden getoetst aan de (gunstige) staat van instandhouding (GSvl) van de betreffende soorten. Afhankelijk van het beschermingsniveau van de soort moet de GSvl worden getoetst op lokaal, regionaal of landelijk niveau.

Op 15 december 2015 is de wet in de Eerste Kamer aangenomen. Met ingang van 2017 wordt verwacht dat de wet in werking treedt. Om alvast een voorschot te nemen op de wijzigingen in de wet wordt in voorliggende toetsing ook de uitbreidingen van de beschermde soorten meegenomen en wordt de GSvl toegelicht van soorten die worden aangetast door de ontwikkeling.

4

METHODE

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie. Hiervoor zijn verspreidingsatlassen en de Nationale Databank Flora en Fauna geraadpleegd. Uit deze verspreidingsinformatie moet blijken of op, of nabij de locatie in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Daarnaast is gebruik gemaakt van eerder door Eelerwoude uitgevoerde onderzoeken in 2008.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van de huidige situatie en voorgaand onderzoek is geoordeeld voor een aantal soortgroepen nader onderzoek uit te voeren. Dit is noodzakelijk, omdat gegevens uit 2008 gedateerd zijn geraakt. De uitvoering hiervan is gedaan conform vigerende onderzoeksmethodieken, zoals het Vleermuisprotocol 2013, de Soortenstandaards, et cetera. De volgende veldbezoeken zijn onder volgende condities afgelegd:

Tabel 1. Veldbezoeken.

* Overige: uit eerder onderzoek is bekend dat er geen geschikt habitat voor beschermde soorten anders dan voor vleermuizen, amfibieën en vissen. Zij zijn eerder ook nooit waargenomen. Daarom is de keuze gemaakt hen op tijdens de andere veldbezoeken mee te nemen.

Datum	Type onderzoek	Starttijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
8 juni 2016	Kraamonderzoek Vleermuizen	22.10	H. Mellema	Droog, half bewolkt, $\pm 17^{\circ}\text{C}$, windkracht 1
25 juni 2016	Kraamonderzoek Vleermuizen	3.40	H. Mellema	Droog, half bewolkt, $\pm 16^{\circ}\text{C}$, windkracht 0
8 juli 2016	Kraamonderzoek Vleermuizen	21.30	H. Mellema	Droog, onbewolkt, $\pm 16^{\circ}\text{C}$, windkracht 1
22 augustus 2016	Winterverblijven Vleermuizen	21.00	H. Mellema	Droog, onbewolkt, $\pm 18^{\circ}\text{C}$, windkracht 0
8 september 2016	Baltsonderzoek Vleermuizen	20.10	H. Mellema	Droog, onbewolkt, $\pm 18^{\circ}\text{C}$, windkracht 0
X september 2016	Baltsonderzoek Vleermuizen		H. Mellema	Droog, onbewolkt, $\pm 18^{\circ}\text{C}$, windkracht 0
11 augustus 2016	Vissen	08.00	D. Liefhebber, J. van Loo	Regenachtig, bewolkt, $\pm 15^{\circ}\text{C}$, windkracht 3
11 augustus 2016	Amfibieën	08.00	D. Liefhebber, J. van Loo	Regenachtig, bewolkt, $\pm 15^{\circ}\text{C}$, windkracht 3
11 augustus 2016	Overige* (vaatplanten, zoogdieren, vogels,	08.00	D. Liefhebber, J. van Loo	Regenachtig, bewolkt, $\pm 15^{\circ}\text{C}$, windkracht 3

4.3 Vleermuisonderzoek

Bij de uitvoering van het vleermuisonderzoek is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' dat op 27 maart 2013 door het Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur is geactualiseerd voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek. Daarbij heeft het onderzoek zich geconcentreerd op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende en gebouwde vleermuizen en vliegroutes van vleermuizen. Uiteraard is tijdens de veldbezoeken ook aandacht besteed aan eventuele andere vleermuissoorten binnen en direct rond het plangebied. Het vleermuisonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van de soortensamenstelling, de aantallen, de gebruiksfunctie van het gebied en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X in combinatie met een Pettersson D100.

In totaal zijn 6 veldbezoeken uitgevoerd: drie in de kraamperiode (juni en begin juli), een gericht op het zwermgedrag (juli-begin augustus) en twee in de baltsperiode (medio september). Het kraamonderzoek heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en/of kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens het uit- of invliegtijdstip van vleermuizen, respectievelijk rond zonsondergang en zonsopkomst. Het onderzoek gericht op zwermende dieren geeft een indicatie voor winterverblijven, en is uitgevoerd rond zonsondergang. Het baltonderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van balts-, paar-, en/of winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze bezoeken hebben plaatsgevonden tijdens de baltsactiviteit van vleermuizen, na zonsondergang tot middernacht. Tijdens dit tijdstip is de meeste baltsactiviteit bij vleermuizen waar te nemen. De veldbezoeken hebben plaatsgevonden tijdens voor vleermuizen gunstige weersomstandigheden.

Kader – ecologisch deskundige

Bron: RVO / Ministerie van Economische Zaken

Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of*
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of*
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of*
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of*
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.*

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

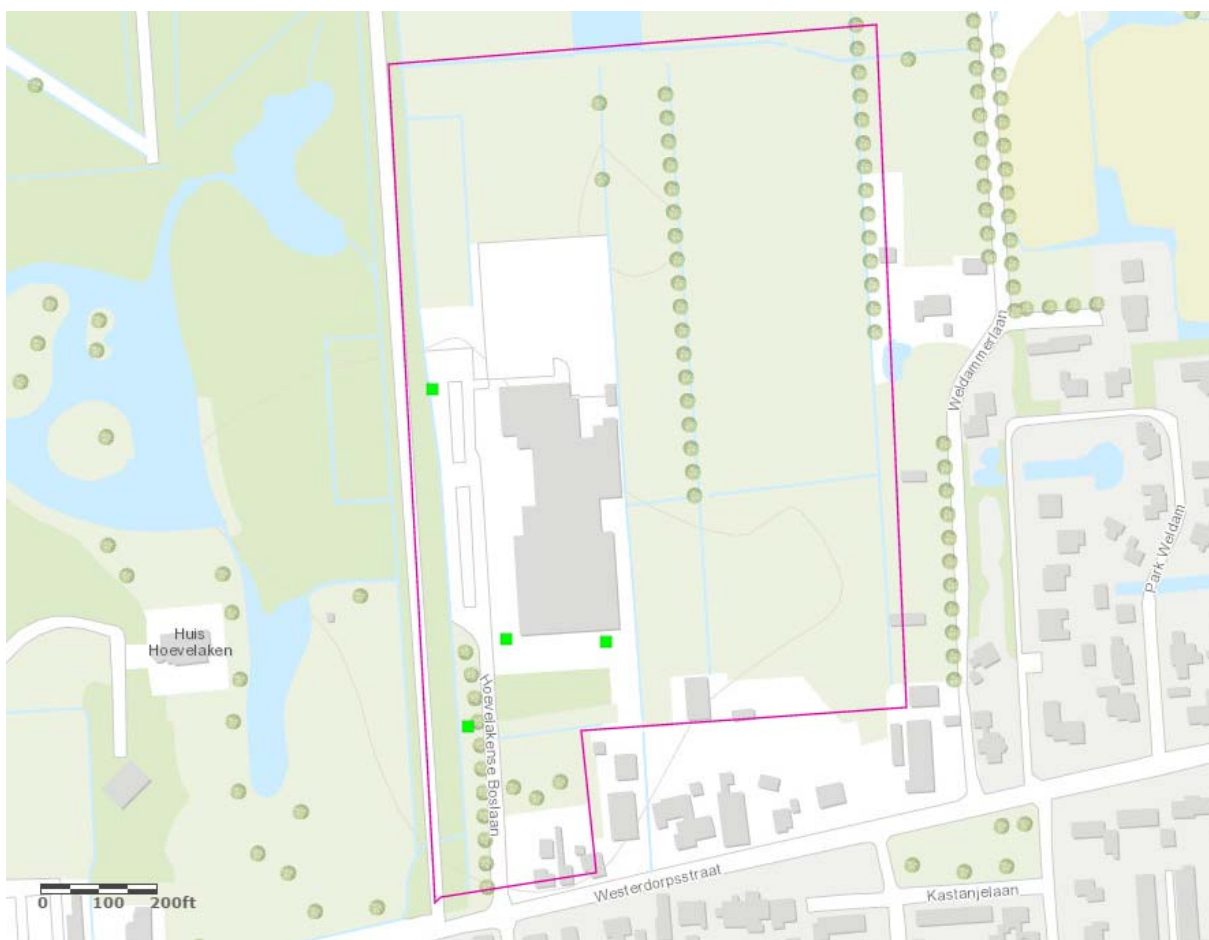
5.1 Planten en (korst)mossen

Voorkomen en functie

Uit voorgaand onderzoek is bekend dat enkele beschermde soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Zo werd er in 2003 (Eelerwoude) gewone vogelmelk (tabel 1 Flora- en faunawet) aangetroffen buiten het plangebied. Volgens de NDFF (2012-2016) komt ook dotterbloem (tabel 1 Flora- en faunawet) voor, op het naastgelegen landgoed. Van de uit eerdere onderzoek genoemde koningsvaren (tabel 1 Flora- en faunawet) en gewone vogelmelk blijken geen waarnemingen bekend te zijn in de NDFF, ook niet over langere periode (afgelopen 10 jaar). Wel is er een enkele waarneming van de brede wespenorchis (tabel 1 Flora- en faunawet) bekend.

Er zijn tijdens het veldbezoek enkele beschermde plantensoorten aangetroffen. Het betreft alleen de brede wespenorchis. In Figuur 8 staan de waarnemingen die zijn gedaan tijdens de veldbezoeken weergegeven. Het betreft een relatief klein aantal planten (10-15 bloeiende individuen), die verspreid rondom het kantoorpand groeien.

Onder de nieuwe Wet Natuurbescherming zijn ook diverse soorten (korst)mossen en wolfsklauwsoorten beschermd. Geen van deze soorten worden echter in het plangebied verwacht, de soorten komen nagenoeg uitsluitend voor in natuurgebieden.

Figuur 8. Aangetroffen brede wespenorchis, tabel 1 Flora- en faunawet, (groene vierkant) binnen het plangebied. Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

Effecten en ontheffing

In het plangebied zijn geen strikt beschermde plantensoorten aangetroffen. De aanwezige brede wespenorchis valt onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Bij de herinrichting van het plangebied is niet uitgesloten dat deze exemplaren worden aangetast. De staat van instandhouding van de soort is in Nederland zeer gunstig. Ook wordt hij op veel meer plekken in de omgeving verwacht, zoals het naastgelegen landgoed. Er blijven voldoende potentiële groeiplaatsen in de directe omgeving bestaan. Ook zullen die na de gebiedsontwikkeling aanwezig zijn. Gelet op het gemak waarmee deze soort via de lucht kan verspreiden en zijn grote algemeenheid is aan te nemen dat de soort op zichzelf genomen geen negatieve effecten zal ondergaan. De staat van instandhouding blijft voldoende gewaarborgd.

Voor tabel 1-soorten geldt overigens een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, maar waarvoor wel de algemene zorgplicht van toepassing is.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In totaal is het plangebied een zestal keren bezocht op het voorkomen van vleermuizen. In het plangebied zijn de volgende vleermuissoorten aangetroffen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, watervleermuis. Hieronder wordt een toelichting gegeven van de soorten en de functie die het gebied voor hen heeft.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

In het plangebied is een tweetal verblijven aangetroffen. Het gaat om een kraam-/zomerverblijf van gewone dwergvleermuis bij het GVT gebouw, met invliegopeningen aan dakzijde op de zonkant en nabij de verwarmingspijpen. In totaal werden circa 15 uitvliegende vleermuizen geteld. In Figuur 5 is deze kolonie weergegeven met een rode ster, globaal in de rechter onderhoek. Het adres van dit pand (bron: bing.com/mapspreview) is Westerdorpsstraat 54B.

Het tweede verblijf is van rosse vleermuis. Het is een kraamverblijf van een onbekend aantal dieren, gesitueerd in de linker onderhoek van Figuur 5. Het vermoeden bestaat dat de kraamkolonie verdeeld is over meerdere boomholten. Vanuit verschillende hoeken langs de inrit naar het kantoorpand werden hier sociale roepen van de soort waargenomen. Ondanks de potentie voor vleermuisverblijven in het gebied, blijkt uit het onderzoek dat er geen verblijfsfuncties zijn op andere locaties dan deze twee. Het kantoorpand en de overige gebouwen blijken van geen betekenis voor vleermuizen.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Figuur 9. Waarnemingen van vleermuizen tijdens het vleermuisonderzoek 2016. De legenda is afgebeeld op de volgende pagina.

Legenda

Data vleermuisonderzoek Hoevelaken

Soort, Activiteit

- Gewone dwergvleermuis, Foeragerend
- ★ Gewone dwergvleermuis, Kolonie gebouw
- ▲ Gewone dwergvleermuis, Langsvliegend
- Gewone dwergvleermuis, Roepend / balts / territoriumgedrag
- Laativlieger, Foeragerend
- ▲ Laativlieger, Langsvliegend
- Rosse vleermuis, Foeragerend
- + Rosse vleermuis, Kolonie in boom
- ▲ Rosse vleermuis, Langsvliegend
- Rosse vleermuis, Roepend / balts / territoriumgedrag
- Ruige dwergvleermuis, Foeragerend
- ▲ Ruige dwergvleermuis, Langsvliegend
- Ruige dwergvleermuis, Roepend / balts / territoriumgedrag
- Watervleermuis, Foeragerend

Vliegroute en richting

↔ dubbel

→ één richting

▨ Foerageergebied

Foerageergebied en vliegroutes

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Uit het vleermuisonderzoek blijkt het plangebied zeer geschikt te zijn als foerageergebied voor alle vijf de vleermuissoorten. In de omgeving is eveneens geschikt foerageergebied aanwezig, onder meer langs het naastgelegen landgoed. De minder kritische gewone dwergvleermuis zal waarschijnlijk ook in de groene woonwijken van Hoevelaken foerageren. Het plangebied zelf heeft enkele zeer intensief gebruikte foerageergebieden (zie groen gearceerde cirkels in Figuur 5). Zo gebruiken gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger de bosrand langs het landgoed veelvuldig (zie zwarte noord-zuid pijl in Figuur 5). Ten noorden van het kantoorpand wordt intensief gevoerageerd ter hoogte van de parkeerplaats, waar de soorten in de nabijheid van de sterk uitstralende bolle lantaarns – die een aantrekkende werking hebben op vliegende insecten – rondvliegen. Een derde intensief gebruikt foerageergebied bevindt zich even ten noorden van het plangebied, vanaf de west-oost watergang en het gebied natte landnatuur hierboven. Naast eerder genoemde soorten werden hier ook tenminste 8 watervleermuizen waargenomen. Opgemerkt dient te worden dat de rosse vleermuizen vanuit de bosrand ook boven het kantoorpand foerageren, mogelijk vanwege de warmte uitstraling en de daarop afkomende insecten.

In het gebied is een tweetal vliegroutes waargenomen. Een daarvan betreft een foerageerroute langs de bosrand en het kantoorpand in een noord-zuidrichting (en vice versa) loopt. Omdat het hier nadrukkelijk een foerageerroute betreft is deze hierboven reeds toegelicht. De andere vliegroute loopt vanaf het kraam-/zomerverblijf van gewone dwergvleermuis in een rechte lijn richting bosrand (zie zwarte oost-west pijl in Figuur 5). De uitvliegende vleermuizen gebruiken hierbij de rij berkenbomen die aan zuidzijde van het kantoorpand staan. Deze vliegroute wordt nadrukkelijk bij het uitvliegen gebruikt.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving) is verboden vanuit de Flora- en faunawet. De functionaliteit van verblijfplaatsen van vleermuizen dient te allen tijde gegarandeerd te blijven.

Er zijn twee verblijven vastgesteld van respectievelijk gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. Hoewel beide locaties buiten de werkzaamheden vallen en daarom niet direct aangetast worden, zijn er wel negatieve effecten mogelijk door toenemende en/of wijzigende verlichting. Door bij herinrichting van het gebied rekening te houden met deze twee verblijfplaatsen kunnen negatieve effecten voorkomen worden. Aan het eind van deze paragraaf volgen hiertoe enkele voorwaarden.

Het plangebied is in zijn huidige vorm vooral geschikt als foerageergebied langs de westzijde (langs het landgoed), en rondom de natte landnatuur ten noorden ervan. De laatste valt volledig buiten schot van de voorgenomen ontwikkeling, en blijft daarmee geschikt. Langs het landgoed blijft een brede groenzone bestaan. De bosrand blijft intact. Wel blijft hier een weg aanwezig (in het verlengde van de huidige toegang) en zal er mogelijk een wijziging in de verlichting plaatsvinden. Door aan enkele voorwaarden te voldoen bij de herinrichting van dit deel, kunnen negatieve effecten op de functionaliteit van het gebied als zodanig, voorkomen worden. Realisatie van de plannen wordt verwacht dat voor tenminste gewone dwergvleermuis meer geschikt foerageergebied aanwezig zal zijn binnen de huidige plangrenzen.

Voorwaarden om het gebied tijdens en na de inrichting te laten functioneren als vliegroute of foerageergebied voor vleermuizen zijn:

- Handhaven van bomen waarlangs vliegroutes aanwezig zijn of intensief gevoerageerd wordt;
- Werkzaamheden uitsluitend overdag uitvoeren (met name in de actieve periode van vleermuizen- april t/m november);
- Geen (extra) verlichting aanbrengen. Geadviseerd wordt om het concept verlichtingsplan voor te leggen aan een ecologisch deskundige om negatieve effecten op vleermuizen uit te sluiten.

Indien blijkt dat één of meer van de genoemde voorwaarden wel wenselijk is, kan ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor vleermuizen niet noodzakelijk mits voldaan kan worden aan hierboven gestelde voorwaarden om het gebied tijdens en na de inrichting te laten functioneren als verblijf, vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen.

5.2.2 Overige zoogdieren

Voorkomen en functie

Het is aannemelijk dat het plangebied en de nabije omgeving onderdeel uitmaakt van het leefgebied van grondgebonden zoogdieren waaronder egel, konijn, haas, vos, ree, kleine marterachtigen en algemene (spits) muizensoorten, allen tabel 1 soorten uit de Flora- en faunawet. Sporen van haas zijn ook waargenomen. Andere soorten zijn niet bekend uit eerdere onderzoeken (Eelerwoude 2008). Tijdens de veldbezoeken zijn hiervan ook geen waarnemingen gedaan. Wel zijn enkele sporen gevonden, vermoedelijk een leger van haas en een wissel van kleine marterachtigen.

Op het naastgelegen landgoed is eveneens het voorkomen van eekhoorn bekend (NDFF, 2012-2016), een tabel 2 soort van de Flora- en faunawet. Gezien het beheer en inrichting van het plangebied, wordt niet verwacht dat de soort voorkomt binnen het plangebied, met uitzondering van de bomenrij aan de westzijde van het plangebied (tegen het landgoed aan). Tijdens de veldbezoeken zijn hiervan geen nesten aangetroffen.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde zoogdieren van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende alternatief leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

Voor eekhoorn ontbreekt geschikt habitat binnen het plangebied, met uitzondering van de bosrand aan westzijde van het plangebied. In de voorgenomen ontwikkeling zijn hier tussen bomen enkele parkeerplaatsen voorzien. Mochten hier bomen moeten worden verwijderd, dan kan dat wanneer gebleken is dat de soort er geen nesten heeft gemaakt. Dit moet kort voor een eventuele kap onderzocht worden. Nestbomen in gebruik mogen niet gekapt worden zonder ontheffing Flora- en faunawet, net als de bomen die onderdeel uitmaken van dit functionele leefgebied (bomen die bijvoorbeeld beschutting geven op het nest, of als hop-over noodzakelijk zijn om de nestlocatie veilig te bereiken).

Conclusie: In de bosrand langs het landgoed komt mogelijk eekhoorn voor. Wanneer hier bomen verwijderd moeten worden, moet dat gebeuren onder voorwaarde van een ecologisch werkprotocol. Voor overige zoogdieren zijn geen specifieke maatregelen noodzakelijk.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Flora- en faunawet. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

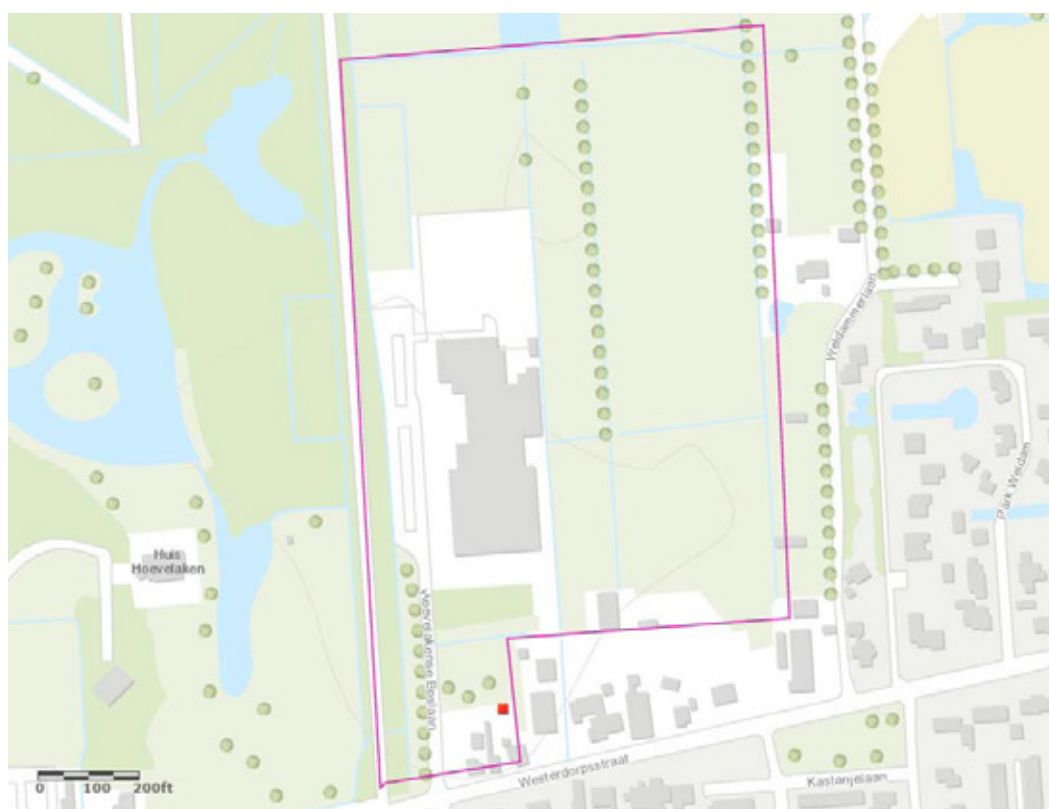
- Vogels met jaarrond beschermde nesten
- Overige broedvogels

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Verblijfplaatsen van vogelsoorten die jaarrond van vaste rust- en verblijfplaatsen gebruik maken, zijn niet aangetroffen binnen het plangebied en worden op basis van de aanwezige terreintypen en gebouwen ook niet verwacht. Wel zijn er enkele foeragerende huismussen aangetroffen (zie Figuur 10) aan de zuidzijde van het plangebied, nabij een kippenren. De dieren hebben geen vaste verblijfplaats in het plangebied.

Figuur 10. Aangetroffen huismuis, tabel 3 Flora- en faunawet met jaarrond beschermde nesten, (rood vierkant) binnen het plangebied. Het betreft hier een tiental foeragerende dieren bij een kippenren. Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

De in 2003 en 2008 (Eelerwoude) genoemde ransuil en steenuil zijn niet aangetroffen in het plangebied. Uit de NDFF blijkt echter dat de steenuil in 2015 nog met zekerheid roepend is gehoord op het verlengde van de bomerij aan de oostelijke plangrens. De afstand tot het plangebied bedraagt enkele honderden meters. De locatie valt buiten de plangrenzen. De soort heeft vermoedelijk ten noorden van het plangebied zijn territorium bij een van de agrarische percelen.

De ransuil is bekend in de NDFF met een roestplek ten zuiden van het plangebied in de woonwijk, waar de soort in 2015 werd waargenomen. Het is waarschijnlijk dat de soort ook

op het landgoed zal voorkomen. Echter is hij dus niet waargenomen tijdens de bezoeken in het plangebied.

Buizerd, sperwer en boomvalk zijn meerdere malen aangetroffen in de omgeving van het plangebied, maar worden vooral aan de noordzijde van het landgoed gezien. Zeer waarschijnlijk hebben de soorten nestlocaties op het landgoed. Binnen de grenzen van het plangebied zijn zij echter niet waargenomen.

Broedvogels

De aangetroffen vogels binnen en direct rondom het plangebied vallen onder de algemene broedvogelsoorten. Onder anderen de volgende vogelsoorten kunnen gebruik maken van het plangebied; ekster, zwarte kraai, houtduif, koolmees, merel, zanglijster, pimpelmees, roodborst en winterkoning. Binnen het plangebied zijn enkele oude nesten aangetroffen van algemeen voorkomende broedvogels. Daarnaast is er het vermoeden dat een scholekster haar nest had op het dak van het kantoorpand. In de onderliggende garage werden daarnaast enkele oude nesten aangetroffen, vermoedelijk van huiszwaluw en kwikstaart.

Op het landgoed zullen vermoedelijk ook veel soorten voorkomen van bossen en parken. Te denken valt aan soorten als boomkruiper, boomklever, pimpelmees, staartmees, glanskop, matkop en diverse soorten spechten. Ook zullen daarnaast veel van de eerder genoemde algemene soorten voorkomen.

Net ten noorden van het plangebied is een vogelrijk gebied aanwezig met natte landnatuur. Hier werden tijdens het veldbezoek veel soorten waargenomen. Het betreft onder andere: wilde eend, meerkoet, waterhoen, krakeend, kuifeend, slobbeend, nijlgans, putter, huiszwaluw, witte kwikstaart en kievit.

Effecten en ontheffing

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal vogelsoorten zijn de nestlocaties het hele jaar door beschermd. Ook de functionele leefomgeving is daarbij beschermd. Bij aantasting van de nestlocatie en/of de functionele leefomgeving is een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk. Huismus, gierzwaluw, steenuil, ransuil, buizerd, sperwer en boomvalk vallen onder deze bescherming.

In het plangebied zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van deze soorten. Zeer waarschijnlijk komen deze wel voor in de (directe) omgeving hiervan, zoals ook de gegevens uit de NDFF doen geloven. Bij de voorgenomen ontwikkeling blijven zones tegen het landgoed aan onbebouwd. Aan de noordzijde zorgt de watergang voor een ruime buffer. Hoewel er verspreid woningen zullen worden gebouwd, is te verwachten dat de nu aanwezige soorten reeds gewinning hebben voor enige vorm van verstoring die afkomstig is van het huidige gebruik (kantoor). Het ligt derhalve in de verwachting dat er geen verstoring zal plaatsvinden van de voorgenomen ontwikkelingen.

Overige broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met deze werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Voor de Flora- en faunawet zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd,

ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. Het genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

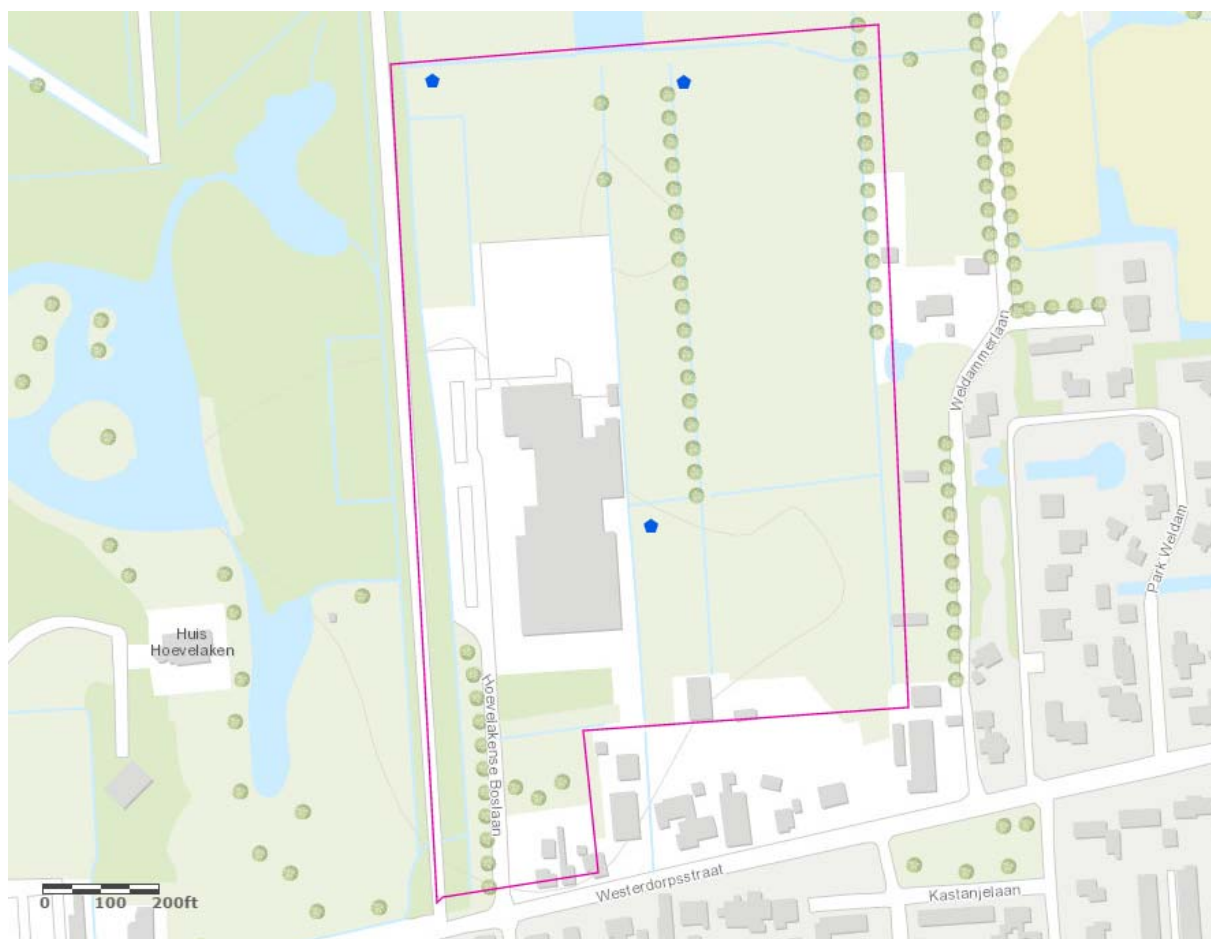
Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten worden niet verwacht.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Een aantal soorten, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander, kunnen het plangebied gebruiken als habitat. Bruine kikker is ook met een tiental dieren waargenomen (onder andere met schepnetvangsten, zie Figuur 11). Strikt beschermde amfibieënsoorten worden niet verwacht in het plangebied vanwege het ongeschikte habitat voor deze soorten. Er zijn ook geen verspreidingsgegevens bekend van strikt beschermde amfibieën rondom het plangebied (NDDF).

Figuur 11. Aangetroffen bruine kikker, tabel 1 Flora- en faunawet, (blauwe vijfhoek) binnen het plangebied. Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

Reptielen

Beschermde reptielensoorten zijn gebonden aan specifieke terreinen. In het plangebied ontbreekt dergelijk geschikt biotoop zoals heideterreinen, poelen en venranden. Er zijn ook geen recente verspreidingsgegevens bekend van reptielen in en rondom het plangebied. Alleen uit zeer oude waarnemingen is bekend dat ringslang voorkwam op het naastgelegen landgoed. Laatste waarnemingen hiervan dateren van voor 1990 (NDFF). Er zijn geen redenen om aan te nemen dat hier een populatie leeft, of dat dieren hiervan voorkomen binnen de plangrenzen.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van de genoemde amfibieën van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden aan watergangen uit te voeren wanneer de amfibieënlarven zijn volgroeid (augustus) en voordat volwassen exemplaren zich ingraven voor de winterslaap (november).

Beschermde reptielen worden niet verwacht in het plangebied. Negatieve effecten op deze soortgroep zijn derhalve uitgesloten.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Vissen

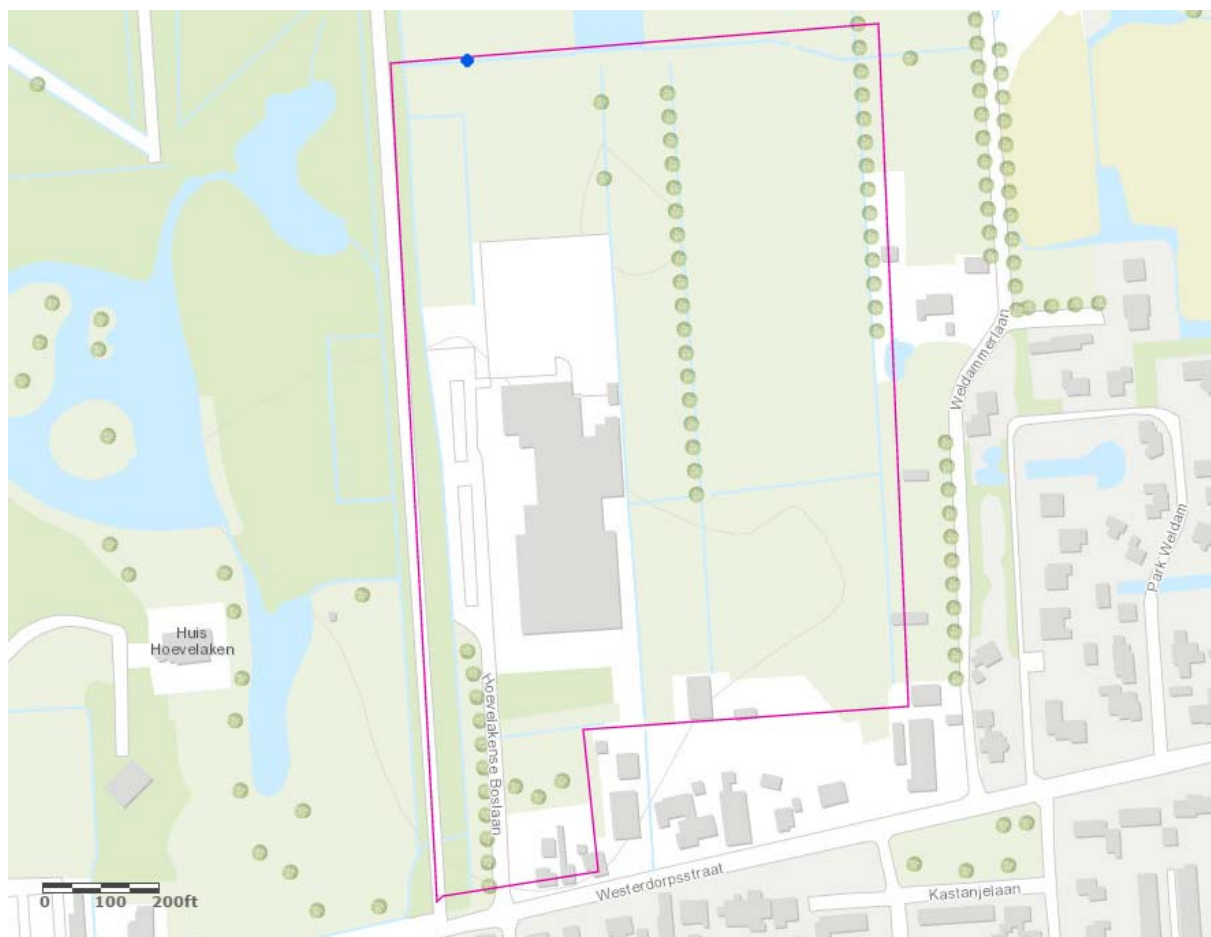
Voorkomen en functie

Uit de omgeving is de beschermde kleine modderkruiper (tabel 2 Flora- en faunawet) bekend. Daarom zijn in het plangebied de watergangen met schepnet bemonsterd op het voorkomen van beschermde vissoorten. De kleine modderkruiper is gevangen in de meest noordelijke watergang (zie Figuur 12). Daarnaast is verspreid in het gebied tiendoornige stekelbaars gevangen (geen beschermde soort). Het gaat in totaal om een tiental kleine modderkruipers, waarvoor veel inspanning nodig bleek om hen te vangen. De dieren werden uitsluitend gevangen net voor de stuw (peilgebied van het oostelijke gelegen landgoed). Aangenomen mag worden dat de soort ook in (zeer) lage dichtheden aanwezig is in het peilgebied van het plangebied.

Effecten en ontheffing

De voorgenoemde ontwikkeling voorziet in de wijziging van een aantal watergangen. Een deel zal gedempt worden, een ander deel nieuw gegraven. De meest noordelijke west-oost watergang (waarin de waarnemingen gedaan zijn) blijft behouden. Het is niet uit te sluiten dat bij deze werkzaamheden kleine modderkruipers negatieve effecten ondervinden. Door uit te voeren conform een geldende gedragscode (vastgelegd in een ecologisch werkprotocol) kan worden voorkomen dat een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk is. Met ingang van de nieuwe Wet natuurbescherming (verwacht met ingang van 2017) komt de beschermde status van de soort te vervallen. Wel blijft de Zorgplicht van toepassing.

Conclusie: het is noodzakelijk om de werkzaamheden aan de watergangen uit te voeren conform een goedgekeurde gedragscode. Maatregelen hieruit voortvloeiend dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol. Echter, met ingang van de nieuwe Wet Natuurbescherming (vanaf januari 2017), komt de beschermde status van de soort te vervallen. Wel dient ook dan rekening gehouden te worden met de zorgplicht.

Figuur 12. Aangetroffen kleine modderkruiper, tabel 1 Flora- en faunawet, (blauwe stip) binnen het plangebied. Bron ondergrond: Kadaster, RWS, Esri, HERE, DeLorme, INCREMENT P, USGS, 2016.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Beschermde soorten ongewervelden (dagvlinders, libellen, kevers, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren) worden op grond van verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht. In de gegevens van de NDFF is echter in 2007 in het plangebied eenmaal melding gedaan van de gevlekte witsnuitlibel (tabel 3 Flora- en faunawet). De soort is gebonden aan zeer specifieke milieus en wordt derhalve niet binnen de begrenzing van het plangebied verwacht. De waarneming op het landgoed betreft (vermoedelijk) een toevalstreffer, zij het dat de locatie weinig geschikt lijkt te zijn voor de soort. Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten ongewervelden.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde soorten ongewervelden verwacht. Een ontheffing Flora- en faunawet is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

BESCHERMDE GEBIEDEN

6.1 Inleiding

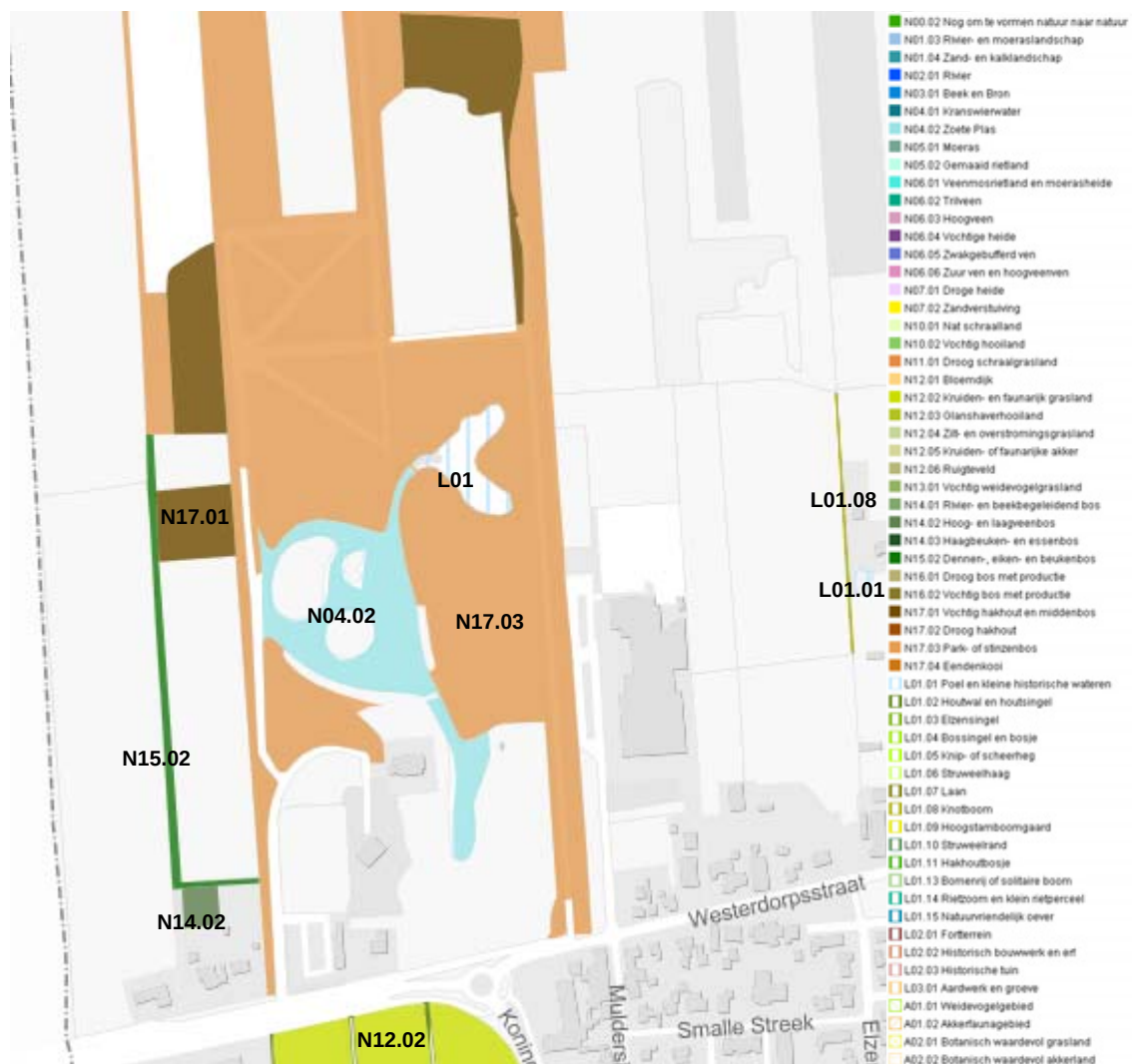
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee tenzij'- afweging met positief gevolg doorloopt, kan de ingreep plaatsvinden, mits eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en restschade wordt gecompenseerd.

Het natuurbeheerplan werkt de EHS verder uit in twee kaarten, respectievelijk de ambitie- en de beheertypekaart. De beheertypekaart laat de huidige situatie zien en de ambitiekaart geeft de toekomstige en gewenste situatie weer. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor subsidies met betrekking tot beheer en inrichting.

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de NNN/EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

In deze toetsing richten we op de ecologisch inhoudelijke toetsing en de centrale vraag; doet de voorgenomen ontwikkeling geen afbreuk aan de wezenlijke kenmerken en vastgestelde waarden en natuurdoelen?

Indien de natuur- en landschapswaarden van de NNN/EHS worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Indien er wel schade wordt veroorzaakt dan dient compensatie plaats te vinden.

Figuur 13. Uitsnede Natuurbeheerplan beheertypekaart 2017 (bron: <http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Natuurbeheerplan>).

Figuur 14. Uitsnede Natuurbeheerplan ambitiekaart 2017 (bron: <http://flamingo.prvgl.nl/viewer/app/Natuurbeheerplan>). Er zijn geen ambities voor het gebied vastgesteld voor aankomend jaar.

6.2 Natuurdoelen en –kwaliteit

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke waarden en kenmerken per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke waarden en kenmerken zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. In de Spelregels EHS is aangegeven dat het bevoegd gezag de wezenlijke kenmerken en waarden moeten bepalen. Globaal zijn er wel enkele doelstellingen voor de totale EHS aangegeven (Spelregels EHS):

- Het realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden;
- Het behoud, herstel en de ontwikkeling van ecosystemen, inclusief de bijbehorende soorten
- Het focussen op nationaal en/of internationaal belangrijke soorten;
- Het duurzaam behouden van ecosystemen: zorg dragen voor de randvoorwaarden voor behoud: de juiste bodem-, water- en beheerscondities.

6.2.1 Wezenlijke waarden en kenmerken voor de omgeving

In de Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie 11 december 2015) wordt aangegeven dat ontwikkelingen in de GNN en GO getoetst moeten worden aan effecten op de kernkwaliteiten. Dit zijn de wezenlijke ecologische en landschappelijke kenmerken en waarden die de provincie heeft toegekend aan de verschillende delen van de EHS.

Ten behoeve van de Omgevingsverordening heeft de provincie een overzichtelijk document opgesteld waarin voor verschillende deelgebieden in Gelderland de kernkwaliteiten zijn vastgelegd. Deze zijn opgenomen in Bijlage I. Het plangebied valt binnen gebied 128 Nijkerkerveen.

Vanuit de toelichting in de Omgevingsverordening beschouwt de provincie een ruimtelijke ingreep waarvoor een bestemmingsplan moet worden aangepast als een significante aantasting van kernkwaliteiten en omgevingscondities wanneer deze kan leiden tot de volgende effecten:

- Een vermindering van areaal, samenhang en kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die zijn aangewezen voor nieuwe natuur.
- Een vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de verschillende leefgebieden in delen van het GNN.
- Een vermindering van de kwaliteit van het leefgebied van alle soorten waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.
- Een vermindering van het areaal van de grote natuurlijke eenheden (aaneengeslotenheid).
- Een belemmering voor het verloop van natuurlijke processen in de grote eenheden.
- Een verstoring van de natuurlijke morfologie, waterkwaliteit, watervoering en verbondenheid met het landschap van water met een natuurbestemming.

- Een verandering van de grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) die de voor de natuurdoeltypen gewenste grond- en oppervlaktewatersituatie (verder) aantasten.
- Een verhoging van de niet gebiedseigen geluidsbelasting.
- Een toename van de verstoring door licht. Dat betekent dat het plaatsen van nieuwe lichtbronnen zoveel mogelijk voorkomen moet worden en de uitstraling naar de omgeving zo veel mogelijk moet worden beperkt.

In de effectbeoordeling zal specifiek worden ingegaan op de aspecten areaalverlies van natuur-, bos- en landschapselementen, vermindering van de uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren (versnippering/samenhang) en op verstoring en andere vormen van kwaliteitsverlies. Aantasting van leefgebied van wettelijk beschermde soorten is nader uitgewerkt in hoofdstuk 5 (toets Flora- en faunawet).

6.3 Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden

Uitgangspunt in de nota "Spelregels EHS" is dat geen nettoverlies aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang mag plaatsvinden. Op basis van deze drie aspecten wordt een beschrijving gegeven van de huidige waarde van het plangebied en het effect van de ontwikkeling op deze waarde.

6.3.1 Areaal

Huidige en potentiële waarde

Binnen de huidige plangrenzen vallen geen natuurbeheertypen. Wel sluit het plangebied in de oostzijde aan op het landgoed Hoevelaken, waar de begrenzing onderdeel uitmaakt van het type N17.03 Park- of stinzenbos. Aan de westzijde grenst het plangebied aan natuurbeheertype N01.08 knotbomen.

Effecten op de waarde

Er is geen voornemen areaal af te nemen van het hierboven genoemde natuurbeheertypes. Derhalve zijn er geen negatieve effecten te verwachten.

6.3.2 Kwaliteit

Huidige en potentiële waarde

Binnen de huidige plangrenzen vallen geen natuurbeheertypen. Wel sluit het plangebied in de oostzijde aan op het landgoed Hoevelaken, waar de begrenzing onderdeel uitmaakt van het type N17.03 Park- of stinzenbos. Aan de westzijde grenst het plangebied aan natuurbeheertype N01.08 knotbomen. De kwaliteit van deze natuurbeheertypen liggen vooral in de waarde hiervan vanuit ecologie. De begrenzing met het landgoed Hoevelaken is van groot belang voor vleermuizen, die er in donkerte langs kunnen verplaatsen en er intensief kunnen foerageren (hoog voedselaanbod). Daarnaast is de bosrand rijk aan algemene broedvogels. De rij knotbomen aan westzijde zijn eveneens zeer geschikt voor algemene broedvogels. Als lijnvormig landschapselement is de verplaatsing hierlangs ook een belangrijke kwaliteit.

Effecten op de waarde

Zowel de bosrand bij landgoed Hoevelaken, als de knotbomen blijven gehandhaafd in de plannen. Wel kan er randwerking optreden bij eerstgenoemde. Door herinrichting kan verlichting mogelijk een negatieve invloed hebben op de bosrand. Onder voorwaarden kunnen deze negatieve effecten voorkomen worden. Een nadere uitwerking hiervan is gegeven in hoofdstuk 5, onderdeel vleermuizen.

Mitigatie

Zie hoofdstuk 5, onderdeel vleermuizen.

6.3.3 Samenhang

Huidige en potentiële waarde

Binnen de huidige plangrenzen vallen geen natuurbeheertypen. Wel sluit het plangebied in de oostzijde aan op het landgoed Hoevelaken, waar de begrenzing onderdeel uitmaakt van het type N17.03 Park- of stinzenbos. Aan de westzijde grenst het plangebied aan natuurbeheertype N01.08 knotbomen. Net als in de huidige situatie blijft er een groene zone bestaan tussen het landgoed en de planlocatie. Deze overgang is in zijn huidige vorm abrupt (harde bosrand), en heeft desondanks grote waarde voor vleermuizen die er foerageren en langs verplaatsen. Ook bij de knotbomen aan westzijde wordt een soortgelijke groene buffer gehandhaafd.

Effecten op de waarde

De aanleg van een groene buffer behoudt men de actuele waarde van beide natuurbeheertypen. Er zijn derhalve geen negatieve effecten te verwachten op de waarde als zodanig.

6.4 “Nee-tenzij” benadering

Met de ingreep is sprake van een aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de EHS. Indien deze aantasting niet gemitigeerd wordt of kan worden moet het afwegingskader EHS (zie bijlage 2) doorlopen worden. Op basis van het afwegingskader kan het in te zetten beleidsmiddel worden bepaald. Het in te zetten beleidsmiddel bepaald de noodzakelijke vervolgstappen en producten. Het geniet de aanbeveling dit eerst af te stemmen met een ecooloog van de provincie alvorens verder te gaan met de procedure.

6.5 Beschermingszone natte landnatuur

Rondom het plangebied is de aanduiding van ‘natte landnatuur’ aanwezig. Conform paragraaf 2.7.2 Beschermingszone Natte Landnatuur, van de op 11 december 2015 geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland, is dit natuur die direct afhankelijk is van de grondsituatie ter plaatse. Voor instandhouding hiervan is het wenselijk de lokale grondwatersituatie te beschermen tegen activiteiten die daarop een significant negatief effect kunnen hebben. Voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen kunnen hierop een wezenlijke invloed hebben.

Figuur 15. Begrenzing van beschermingszone natte landnatuur, ten opzichte van de GNN/GO. Bron: <http://gldanders.planoview.nl/planoview/>, Omgevingsverordening Gelderland (geconsolideerde versie 11 december 2015).

Om significant nadelige effecten op natte landnatuur te voorkomen, is een aantal regels opgesteld. De volgende regels komen voort uit art. 2.7.7.1 van de Omgevingsverordening Gelderland:

1. Onder hydrologische beschermingszone wordt verstaan: de als zodanig aangewezen gebieden, waarvan de geometrische plaatsbepaling en de begrenzing is vastgelegd in het GML-bestand 'NL.IMRO.9925.PVOVa1Divers-vst1' en is verbeeld op de bij deze verordening behorende kaart Regels Natuur.
2. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van een hydrologische beschermingszone worden geen functies toegestaan die significant nadelige effecten kunnen hebben op de instandhouding van de natte landnatuur, tenzij:
 - a. er geen reële alternatieven zijn;
 - b. sprake is van een reden van groot openbaar belang;
 - c. de nadelige effecten worden gemitigeerd of gecompenseerd overeenkomstig het bepaalde in 2.7.1.1, derde tot en met zesde lid, en artikel 2.7.1.3.
3. Voor zover een bestemmingsplan betrekking heeft op gronden die deel uitmaken van een hydrologische beschermingszone binnen een Groene Ontwikkelingszone, leidt de saldering als bedoeld in artikel 2.7.2.2 niet tot aantasting van de kwaliteit van de natte landnatuur.

De effecten op de kwaliteit van de gebieden met natte landnatuur, moeten worden getoetst aan de waarden beschreven in het natuurbeheerplan. De ontwikkelingen mogen niet nadelig zijn voor de natuurdoelen ter plekke. Conform paragraaf 2.7.2 zijn er twee gereedschappen mogelijk bij de beoordeling van natuurkwaliteit: "Waternood"

en “SynBioSys”. Waternood is een belangrijk hulpmiddel bij het bepalen van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR) in een gebied.

Effecten op de waarde

Om negatieve effecten op natte landnatuur te voorkomen zijn maatregelen noodzakelijk. De volgende maatregelen zijn in overleg met het Waterschap afgestemd:

- Geen drainage (alleen met toestemming waterschap);
- Handhaven peilen (peilbesluit en peilbeheer is afgestemd met waterschap);
- Locaties peilbeheersmaatregelen zijn vastgelegd (V-stuwen);
- Afstemming (ruim) voldoende waterberging/-compensatie in het plangebied;
- Beheer en onderhoud is afgestemd tussen waterschap, gemeente en ontwikkelaar (kopers woningen);
- Afspraken over drooglegging zijn gemaakt (MV blijft (nagenoeg) gelijk);
- Een aanzienlijk deel van het oorspronkelijke gebied van BPD zal overgedragen worden aan het Gelderlandschap en is inmiddels als natuurgebied ingericht

Op basis van het Stedenbouwkundig plan is het noodzaak eveneens rekening te houden met volgende aspecten:

- Rekening en handhaven huidige landschapselementen, zoals:
 - o Watergangen;
 - o Singels;
 - o Bomen (knotwilgen, elzen);
 - o Bovengrondse aanvoer HWA (voorkomen foute aansluitingen).

Rondom het plangebied zijn slechts enkele natuurbeheertypen die onder invloed staan van grondwater. Het betreft typen zoals de zoete plas, poel, maar ook vochtige bostypen en knotbomen. Op basis van bovengenoemde punten wordt verwacht dat alleen binnen de plangrenzen een geringe wijziging mogelijk is ten aanzien van de waterberging (die neemt zo lijkt het toe in het plangebied). Door toenemende verharding is dat ook noodzakelijk. De wijzigingen zijn echter van dusdanig kleine omvang, dat effecten op natte landnatuur redelijkerwijs uitgesloten kunnen worden.

Conclusie en aanbeveling: Er worden geen negatieve effecten verwacht op natte landnatuur bij uitvoering van de met het waterschap overeengekomen maatregelen en de punten uit het Stedenbouwkundig plan. Het wordt aanbevolen deze conclusie voor te leggen aan het bevoegd gezag, de Provincie Gelderland.

7

CONCLUSIE EN VERVOLG

Op basis van dit natuuronderzoek wordt geconstateerd dat in het onderzoeksgebied habitat aanwezig is voor een aantal beschermde soorten. Het plangebied is van belang voor enkele licht beschermde soorten (tabel 1-soorten) en voor strikter beschermde broedvogels, vissen en vleermuizen.

7.1 Licht beschermde soorten

De ingreep zal naar verwachting leiden tot een beperkt verlies van leefgebied van enkele soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft. Voor deze soorten geldt dan ook een vrijstelling. Een ontheffing Flora- en faunawet is daarom niet noodzakelijk.

7.2 Rekening houden met vogels

Voor alle beschermde, inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Flora- en faunawet een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende werkzaamheden alleen buiten het broedseizoen¹ uitgevoerd mogen worden.

Werkzaamheden binnen het broedseizoen zijn mogelijk indien is vastgesteld dat er met de werkzaamheden geen nesten van broedvogels worden verstoord. Indien toch in het broedseizoen door gewerkt of gestart wordt, moet vóór het broedseizoen (uiterlijk in februari) contact gelegd worden met de begeleidend ecooloog. In samenspraak met de ecooloog moeten eventuele nadere acties bepaald worden, zoals vroegtijdig kappen van bomen, of maaien van beplanting.

Er zijn geen verblijven vastgesteld die een jaarrond beschermde status hebben, zoals die van huismus en gierzwaluw. Derhalve zijn er geen negatieve effecten op hen.

¹ In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 15 maart tot 15 juli.

7.3 Behoud functioneel leefgebied van vleermuizen

Vleermuizen zijn in het algemeen lichtschuw, slechts een aantal soorten is minder kritisch ten aanzien van verlichting. In het plangebied zijn soorten aanwezig die lichtschuw zijn, zoals watervleermuis (zij mijden sterke verlichting), als soorten die minder kritisch zijn voor verlichting, zoals de gewone dwergvleermuis (soorten foerageren en hebben vliegroutes bij verlichte delen). In het plangebied wordt op enkele plekken intensief gevoerageerd. De belangrijkste zones voor vleermuizen liggen langs de bosrand van landgoed Hoevelaken, die grotendeels donker is, en ten noorden van het kantoorpand; rondom de verlichting op de parkeerplaats en ter hoogte van de waterplas buiten het plangebied (hier is absolute donkerte). Net buiten de werkzaamheden zijn ook twee verblijfsfuncties vastgesteld. Deze verblijven zelf vallen buiten de voorgenomen ontwikkeling, maar van gewone dwergvleermuis is wel een essentiële vliegroute vastgesteld. Door voorgenomen ontwikkeling wordt verwacht dat er lichtverstoring op deze plekken kan optreden. Dit moet voorkomen worden. Onder strikte voorwaarden zijn hier mogelijkheden om zonder ontheffing Flora- en faunawet de voorgenomen ontwikkeling te realiseren. Hiervoor is afstemming met een ecooloog noodzakelijk.

7.4 Zorgplicht en zorgvuldig handelen

In het kader van de zorgplicht zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Tijdens de uitvoering dient men bijvoorbeeld alert te zijn op aanwezigheid van fauna en deze, indien noodzakelijk, te verplaatsen.
- Bij onvoorziene situaties dient daarnaast contact opgenomen te worden met een ter zake kundige.
- De breedte van de transportwegen wordt zo beperkt mogelijk gehouden, opdat zo min mogelijk holen en dieren aangetast worden.
- Bij dempen van sloten dient zoveel mogelijk rekening gehouden te worden met voorkomen van vissen en amfibieën. Voor kleine modderkruiper geldt dat tot ingang van de nieuwe Wet natuurbescherming (verwacht vanaf begin 2017) het werken conform een ecologisch werkprotocol verplicht is.
- Het wordt aangeraden een ecologisch werkprotocol op te stellen ter voorkoming van negatieve effecten op beschermde soorten, en om te voldoen aan de voorwaarden uit de Zorgplicht.

In het kader van zorgvuldig handelen adviseren wij om de eisen en voorwaarden uit dit onderzoek op te nemen in een ecologisch werkprotocol. Het ecologisch werkprotocol kan bij het bestek worden opgenomen.

7.5 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt buiten de begrenzing van GNN/GO. Er is derhalve geen sprake van areaalverlies. Vanuit de plannen kan randwerking optreden op de waarde van GNN/GO. Vanuit de Flora- en faunawet zijn deze waarden echter beschermd, en zullen zij behouden moeten blijven. Negatieve effecten op de GNN/GO worden niet verwacht.

Het plangebied en de omgeving maken onderdeel uit van 'natte landnatuur'. Er is een bescherming van wezenlijke invloeden via het grondwater op dit gebied. In de planvorming wordt rekening gehouden met de beschermde waarden. In hoofdstuk 7 wordt een opsomming gegeven van hoe men hiermee omgaat. Op basis hiervan is geoordeeld dat negatieve effecten niet verwacht worden.

Geadviseerd wordt de beoordeling voor te leggen aan bevoegd gezag, Provincie Gelderland.

7.6 Uitvoerbaarheid van de plannen

Wanneer er sprake is van een bestemmingsplan procedure moet aannemelijk gemaakt worden dat de plannen uitvoerbaar zijn. Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

7.7 Mogelijk tijdelijk wel ontheffing nodig door nieuwe Wet Natuurbescherming

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Natuurbescherming medio 2017 zal in eerste instantie voor alle beschermde soorten een ontheffingsplicht gelden. Dus ook voor algemene soorten zoals konijn of gewone pad. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld (vergelijkbaar met de huidige Tabel 1, 2 en 3). Verwacht wordt dat de provincies snel na inwerkingtreding van de wet vrijstellingsregelingen zullen hebben vastgesteld. Mogelijk dat daarbij echter wel gedurende een korte periode voor alle soorten een ontheffing nodig is.

Een ontheffing voor deze zeer algemene soorten (zoals gewone pad) wordt echter voor ruimtelijke ontwikkelingen naar verwachting makkelijk verleend. Daarvoor zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk.

7.8 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Voor onderzoeken waar alleen soorten van tabel 1 en/of 2 van de Flora- en faunawet aan de orde zijn, mag worden volstaan met een geldigheid van 5 jaar. Waarbij ook geldt dat er in die periode weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen optreden.

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna* 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.
- Eelerwoude, 2008. Flora- en faunaonderzoek Terrein Rabo Bouwfonds Hoevelaken. Eelerwoude bv, Goor.
- Koninklijke Vermande (1999-2009). *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3, 4 en 5*. SDU Uitgeverij, Den Haag
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (2004). *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen*. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn*. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl
- ndff-ecogrid.nl

BIJLAGE I – KERNKWALITEITEN

PROVINCIE GELDERLAND

Bron: http://geopub.prvgld.nl/dataset/POVE_B_Kernkwal_deelgeb/109850.html

128 NIJKERKERVEEN

7.8.1 Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Kleinschalig veenontginningslandschap met hoge bebouwingsgraad
- leefgebied kamsalamander en ringslang
- Hoevelakense Bos: vochtig bos met waterpartijen en graslandjes
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

7.8.2 Aardkundige waarden

Driedorp

7.8.3 Waardevol open gebied of verkaveling

+

7.8.4 Parel

-

7.8.5 Natte landnatuur

ja

7.8.6 Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling bosranden, houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones in het Overbos Hoevelaken

7.8.7 Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling houtwallen en -singels, schrale graslanden en moeraszones
- verminderen barrièrewerking A28 en A1en spoorlijn Zwolle - Amersfoort

7.8.8 Ecologische verbindingen met evz-model

-